

SUPLEMENT SETMANAU DETH DIARI AVUI. DISSABTE, 7 DE NOVEMBRE DE 1998

Era gent grana reclame pensions mès dignes e melhores ena assisténcia sociosanitària

*Era Delegada de Benestar Sociau en Lhèida, s'amassèc dimars
damb representants dera gent grana dera Val d'Aran*

III Era Delegada territoriau de Benestar Sociau en Lhèida, Teresa Ribes, presen-
taue dimars en Vielha es con-
clusions deth tresau Congrès

Nacionau dera gent grana que se hec aguesta primavera en Barcelona.

Er acte que siguec presidit peth Sindic d'Aran, Carlos

Barrera, compdèc damb re-
presentants dera gent grana deth parçan. Era exposicion dera Delegada de Benestar Sociau virèc ath torn des tres

ponències qu'auien estat des-
volopades en Congrès: es relacions intergeneracionaus, era corresponsabilitat e er estat de benestar.

Era Delegada de Benestar Sociau en Lhèida siguec dimars en Vielha

Jordi Pujol visite aué era Val d'Aran

IV Eth President dera Generalitat, Jordi Pujol, se desplace aué en visita oficiala entara Val d'Aran. Pendent era sua estada en parçan, eth President, recebut peth plen deth Conselh Generau, a previst inaugurar oficialaument era Casa deth Senhor d'Arròs, naua sedenca de Recepçions politiques deth govern aranés. En programa des actes tanben figure era inauguracion des depuradores d'aigües residuaus de Bossòst e Les, amassa damb eth Conselhèr de Miei Ambient Joan Ignaci Puigdollers. A mès tanben visitarà era glèisa de Salardú, e es terrens dera futura comissaria des Mossos d'Esquadra en Vielha amassa damb eth Conselhèr de Gouvernacion, Xavier Pomès. En sòn programa tanben ei prevista era visita des òbres dera lauaria entà discapacitats, que se bastís en caplòc aranés.

MIRALHEM-MOS

VIII Ja hè dies que senhorege era tardor en Marcatosa. Amassa tamb es prumèrs hei-
reds, eth contrast de colors se dèishe sénter per tot: per aciu campen es òcres e auriòs, per aquiu un ròi pujat, mès tà delà uns verds palles, e tostemp eth verd etèrn des pins e auets. En hons blu deth cèu se diboisheth curiós campanau d'Arròs: de basa octogonau e tamb eth tet lèu planèr, sembla desafiar, inconscient, es rheuades der iuèrn. Mès çò que subergés deth pòble ei er immens bastiment des deth Senhor, d'un tròc luenh era casa mès grana dera Val d'Aran.

Ena sua façada se i lieg: "Reinando Fernando VII. Francisco Ademà Subirà me fecit, año 1820". Eth nòste croniste a viatjat en temps enquiathe siècle XIX entà sajar de dà-vos quate clarícies sus eth bastiment e era figura d'aguest Señor.

ROBA LABORAL
HOSTALERIA
COMPLEMENTOS LLAR

ETH AUET

c/ Casteth, 10
25530 Vielha

Tel. 973 64 02 20
Mòbil: 970 208 614

COPROS
LIQUIDACIÓN STOCKS
DURANTE EL MES
DE NOVIEMBRE

APARTAMENTOS ELURRA TEL. 973-640024. FAX 642825.25539 BETREN

Naues conduccions d'aigua entath carrèr Major de Bossòst

Redaccion
VIELHA

Aquesta setmana an començat en Bossòst es trabalhs de plaçament de naues conduccions d'aigua deth tram deth carrèr Major qu'amasse eth carrèr deth Nòrd damb Sant Ròc e qu'artenn uns 520 mètres de longada.

Es òbres que se pòrtent a tèrme des deth deluns, consistissen en lheuar tota era cauçada entà remplaçar es conduccions d'aigua per ues autes de naues, dat qu'era vielha ret se trapaue en fòrça mau estat coma conseqüència dera mala qualitat dera terra que la caperaue en tot provocar eth sòn poiment.

Es contunhi rebentons des tueus, patis darrèrament en aguest carrèr, que hège uns dètz ans que non se reisaue, an het qu'er Ajuntament de Bossòst, damb es sòns propis

operaris, age decidit amiar entà dauant era òbra e acabar atau damb es cada viatge mès soentades talhades d'aigua que patien es vesins que viuen en aguesta part deth pòble.

Cau díder qu'a mès de substituir es vielhi tuëus per uns de naui, tanben s'aprofitarà entà plaçar quate nauis idrans, (boques d'incendis) ath long deth madeish. A mesura que se vage daurint eth carrèr e remplaçant es tueus, aguest se tornarà a cubertar damb coches de ciment en tot melhorar era actuau cauçada.

Er Ajuntament qu'ei qui finance es òbres compde damb un pressupòst de quate milions e miei de pessetes e a previst qu'es trabalhs s'acaben en quinze dies.

Eth consistòri s'a adreçat as sòns vesins, entà hè-les a saber qu'eth periòde que duren es trabalhs se haràn

talhades d'aigua de manerà intermitenta e sonque pes maitins, entà que patisquen es mens conseqüències possibles.

Carrèr Pietat

Ua auta òbra prevista en Bossòst, a hèr dejà entara primauera que ven, ei eth condicionament deth carrèr de Pietat.

Segontes eth Regidor der Ajuntament de Bossòst, Maximo Ramon Rodriguez: "Coma ja se contempla en projècte, Pietat serà semipeatonau e volem cambiar era sua imatge de manerà radicau".

Eth carrèr Pietat va des dera entrada en pòble pera carretèra Nacionau 230, direcció França, enquira plaça dera glèisa, en tot trauessar per interior de Bossòst. Entad aguest projècte ja i a ua partida pressupostària de trenta cinc milions de pessetes.

Es trabalhs acabaràn en quinze dies

SILVIA PUERTOLAS

Conselh Generau d'Aran

Pista: Sant Joan d'Arròs

65 KM

Gestió: Conselh Generau d'Aran
Ajuntaments Vilamòs / Arròs e Vila

Vilamòs
Carrer St. Miquel
Guardader

Varrados
Pont d'Arròs

PROHIBIT CIRCULAR A GRUPS ORGANISATS DE MÉS DE 4 VEÍCULS
PROHIBIT CIRCULAR A GRUPS ORGANIZATS DE MÉS DE 4 VEHICULES
PROHIBIDO CIRCULAR A GRUPOS ORGANIZADOS DE MAS DE 4 VEHICULOS
INTERDIT DE CIRCULER A GROUPES ORGANISÉS DE PLUS DE 4 VÉHICULES
IT IS STRICTLY FORBIDDEN TO RUN TO ORGANIZED GROUPS OF MORE THAN 4 VEHICLES

Ath torn de trenta cinc pannès coma aguest se placen ara entrada de totes es pistes forestaus dera Val d'Aran. Ei atau qu'en cinc idiòmes; aranés, catalan, castelhan, francés e anglés se vò dar a conéisher a toti aqueri que volguen circular pes montanhes qu'ei prohíbit hèc damb grups organisats de mès de quate veïculs. Eth Conselh Generau e es Ajuntaments aranesi sagen atau de contrarotolar eth transit rodat, tant de mòtors coma de coches, pes montanhes deth parçan. Eth compliment d'aguestna normativa, que ja a entrat en vigència, se susvelharà tant pes Guardes Forestaus coma pes Mòssos d'Esquadra, que seràn es que sancionaràn damb multes a toti aqueri que non la tenguen en compde.

JAUIME VILALTA
President
CRISTINA COLL HUIX
Directora general

VICENT SANCHIS
Director
LLUÍS MARTÍNEZ
Subdirector
Redacció:
SILVIA PUERTOLAS

Producció tècnica:
JORDI PELÁEZ
Publicitat:
ALBERT BORRÀS
JORI RIBAS

Centraleta
Publicitat
Subscriptors
Distribució
Consell de Cent, 425 - 08009 Barcelona

Telèfons a la Vall d'Aran
Redacció: 909 50 92 02
Publicitat: 908 69 29 50

DI: B20.249-1976
DIFUSIÓ CONTROLADA PER LOJD

telefons d'interès generau

973 64 18 01 Conselh Generau d'Aran Cò de Saforcada [25530 Vielha]

973 64 25 69 Archiu Istoric Generau d'Aran Major, s/n [25533 Arròs]
973 64 18 15 Musèu Val d'Aran Major, 36 [25530 Vielha]
973 64 18 15 Ecomusèu de Vilamòs Major, s/n [25551 Vilamòs]
973 64 18 15 Musèu S. Joan d'Arties Ctra. Baquéira, s/n [25599 Arties]

973 64 00 80 Pompiers Val d'Aran Ctra. Nacionau, 230 [25530 Vielha]

973 64 00 04 Espitau Val d'Aran Espitau, 5 [25530 Vielha]
973 64 82 29 Dispensari medicau - Les Pl. dera Glèisa, s/n [25540 Les]
973 64 82 11 Dispensari medicau - Bossòst Sorieus, s/n [25550 Bossòst]

973 64 53 88 Farmàcia Palà - Baquéira Edif. Campalias, s/n [25598 Baquéira]
973 64 43 46 Farmàcia Palà - Arties Ctra. deth Pòrt, s/n [25599 Arties]
973 64 23 46 Farmàcia Catala - Vielha Avda. Pas D'Arrò, s/n [25530 Vielha]
973 64 25 85 Farmàcia Palà - Vielha Sentin, 1 [25530 Vielha]
973 64 20 39 Farmàcia Moralejo - Bòrdes Antecada, s/n [25551 Es Bòrdes]
973 64 82 07 Farmàcia Almansa - Bossòst Eduardo Aunòs, s/n [25550 Bossòst]
973 64 72 44 Farmàcia Almansa - Les Querimònia, 3 [25540 Les]

973 64 12 91 Parròquia de Salardú Sant Andreu, 1 [25598 Salardú]
973 64 00 21 Parròquia de Vielha Pas d'Arrò, 8 [25530 Vielha]
973 64 82 53 Parròquia de Bossòst Major, 31 [25550 Bossòst]
973 64 81 05 Parròquia de Les Pl. dera Glèisa, s/n [25540 Les]

973 64 20 44 Mòssos d'esquadra Edif. Tressens baish [25539 Betren]
973 64 80 14 Comissaria - Les Ctra. de França, s/n [25540 Les]
973 64 52 77 Guàrdia Civil - Baquéira Parcatge Baquéira, s/n [25598 Baquéira]
973 64 00 05 Guàrdia Civil - Vielha Montcorbison, s/n [25530 Vielha]
973 64 81 77 Guàrdia Civil - Bossòst Sonius, s/n [25550 Bossòst]
973 64 72 29 Trafic - Bossòst Sorieus, s/n [25550 Bossòst]
973 64 01 75 Caserna militar - Vielha Pas d'Arrò, s/n [25530 Vielha]

973 64 20 88 Gasolinera - Vielha Ctra. deth Tunel, s/n [25530 Vielha]
973 64 72 91 Gasolinera - Era Bordeta Ctra. N-230, s/n [25551 Era Bordeta]
973 64 71 00 Gasolinera - Pontaut Ctra. N-230, s/n [25549 Pontaut]

973 64 57 26 Infor. turisme Salardú Balmes, 2 [25598 Salardú]
973 64 16 12 Infor. turisme Arties Pl. Urtau, 26 [25599 Arties]
973 64 01 10 Infor. turisme Vielha Samuiera, 5 [25530 Vielha]
973 64 82 07 Infor. turisme Bossòst Eduardo Aunòs, s/n [25550 Bossòst]
973 64 72 44 Infor. turisme Les Pl. der Ajuntament, s/n [25540 Les]
973 64 44 55 Infor. Baquéira Beret Nucleu Baquéira, s/n [25598 Baquéira]
973 64 09 79 Cen. Iniciatives Turístiques Avda. Castiéro, 15 [25530 Vielha]

973 64 72 32 Deportur Sant Ròc, 1 [25550 Bossòst]
973 64 24 44 Camins des Pirineus Pas d'Arrò Baishi, s/n [25530 Vielha]
973 64 08 88 Escòla d'Equitacion Ctra. França, s/n [25530 Vielha]
973 64 28 64 Palai de Gèu Eth Solan, s/n [25530 Vielha]
973 64 81 57 Complex esportiu Bossòst Era Lana, s/n [25550 Bossòst]

973 64 01 95 Parada de taxis (Vielha) Pl. Sant Antoni, s/n [25530 Vielha]
932 65 65 92 Coches de línia
906 33 00 03 Informacion meteorologica
900 12 35 05 Informacion carreteres

Era gent grana demane as administracions un reconeishement entà travalhs non remunerats

Era Delegada de Benestar Sociau, Teresa Ribes, expòse en Vielha es conclusions deth 3au. Congrès dera gent grana

Silvia Puertolas
VIELHA

Era Delegada territoriau de Benestar Sociau en Lhèida, Teresa Ribes, presentaue dimars en Vielha es conclusions extrètes deth tresau Congrès Nacionau dera gent grana que se celebrec en mes de mai en Barcelona.

Ena presentacion d'agueses conclusions, presidida peth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, se i trapauen es representants aranesi que sigueren presenti en Congrès dera gent grana, membres dera Junta deth Casau deth Jubilat de Vielha atau coma de Cáritas, agesta darrèra pes sues multiples collaboracions damb questions vinculades damb aguest collectiu.

Era exposicion dera Delegada territoriau virèc ath torn de tres ponències qu'auien estat desenvolopades en Congrès; ua prumèra hège referéncia as relacions intergeneracionaus a on se concludic en besonh de potenciar er associacionisme, era cooperacion e era recèrca d'un trebalh conjunt damb eth mon educatiu, entà promòir es relacions entre es generacions. Tanben se reflectie eth besonh d'incidir ena capacitat dinamisadora dera gent grana.

Ua dusau ponència viraue ath torn dera corresponsabilitat; en tot matisar qu'era perso-

na grana ei persona abantes que grana. En aguest apartat, enes conclusions, s'apòrtent idies entà incentivat qu'aguest collectiu se mantengue actiu, en tot disposar de tota era informacion sus es activitats que se desenvolpen en associacions civiques o sòcioculturaus. En document, tanben se remèrque era demana a hèr as administracions entà que reconeishen es travalhs non remunerats que determinades personnes an portat a tème ath long dera sua vida, sustot enes travalhs domètges. Ua auta des conclusions extrètes d'aguesta ponència ei qu'era persona grana pogue expressar era prioritat des sòns besonhs as administracions.

En ua darrèra ponència, se hec referéncia ar estat deth benestar en tot demanar que se mantengue e ath delà melhora eth modèu de benestar, en qué se reclamen pensions mès dignes, melhora dera assisténcia sociosanitària damb era potenciacion dera atencion domiciliària o es centres de dia, reduccions des tarifes des transports, entre d'autas demanes.

Teresa Ribes, avalorèc plan positiuament eth tresau Congrès eth tot díder qu': "era gent grana hec es sues aportacions per miei d'agueses ponències, que mos an de permetre, coma govèrn, afrontar

Teresa Ribes presentèc es conclusions deth tresau Congrès dera gent grana

SILVIA PUERTOLAS

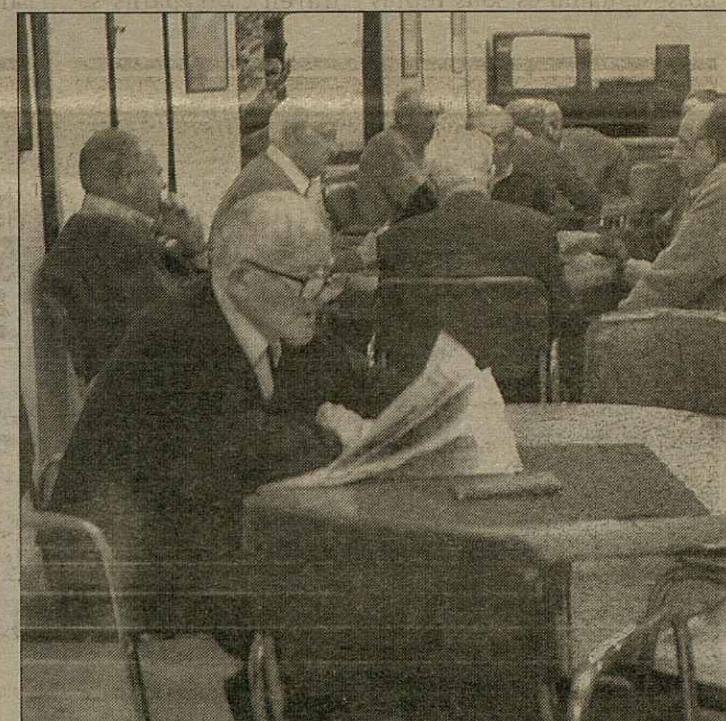
totes aqueres causes que s'an de besonh o pensen que li pòden anar ben de cara ad aguest nau mil.leni qu'èm a punt de començar. Ara, a nosati mos tòque recuélher aguestes conclusions, entà meté-les en marxa".

Era gent grana que s'amassèc en acte deth dimars, aprofitèc entà exposar demanes mès puntuau entath parçan, coma era manera en qué s'aurie d'incentivar era participacion en activitats organisades per part d'aguest collectiu. Cau rebrembar qu'ena Val ei plan important dat que, segontes eth padron der an 1996 compde damb 1009 personnes de 65 ans o mès (482 òmes e 527 femmes).

Tanben se demanda eth supòrt des intitucions atora de cubrir mancances concretes entà determinades actuacions.

Sala Sociau

Eth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, aufric ara gent grana era sala sociau que se daurà en Betren entara joenesa, coma lòc d'amassada d'aguest collectiu, entà desenvolpar diferentes activitats. Segontes Barrera, "agesta ei ua forma de potenciar es relacions intergeneracio-

Casau des retirats de Vielha-Mijaran

SILVIA PUERTOLAS

naus, que permetrien a mès amassar tota era gent grana".

Ara per ara, er unic municipi que compde damb casau deth jubilat ei Vielha-Mijaran, a on actuauament a ath torn de dus cents sòcis que paguen ua quòta annau de 1500 pessetes.

SALARDÚ

Casa unifamiliar, 5 h., 2 b., garatge, sala de jocs, pati privat, sol i gran vista. 35 M.

Tel. 909 731 727

Propietari:
JOSEP ALTADILL GONZALEZ

Establiment Gourmet
Pinxos - Tapes
Bodega (criances, reserves
i grans reserves)
Productes de la Vall
Menjar preparat per emportar

Passeg dera Libertat, 5 • Vielha
Tel./Fax (973) 64 08 82
25530 VIELHA (LLEIDA)

Delegat de Zona (Vielha)

Es responsabilitzarà de gestionar la comercialització de productes financers (préstecs hipotecaris), representant l'empresa en exclusiva en la seva zona d'actuació.

Requerim:

- Edat compresa entre 30 i 45 anys.
- Experiència comercial demostrable, preferiblement en el sector financer.
- Esperit empresarial i emprenedor per desenvolupar un negoci.
- Capacitat de relació en la seva zona d'influència.

Oferim:

- La possibilitat de desenvolupar un projecte empresarial amb el suport d'una entitat sòlida i solvent.
- Contracte mercantil i molt bones condicions econòmiques.
- Formació continuada a càrrec de l'empresa.

S'estudiaran totes les candidatures rebudes.

Les personnes interessades hauran d'enviar historial professional detallat, amb fotografia recent i telèfon de contacte, indicant en el sobre la referència DZ-VIELHA, a:
LINK. Rambla de Catalunya, 98, 1r., 08008 Barcelona

Era Val d'Aran recep aué era visita deth President dera Generalitat

Ath long deth dia, Pujol s'amassarà damb es Conselhers Puigdollers e Pomès

Redaccion
VIELHA

Eth President dera Generalitat, Jordi Pujol se desplace aué entara Val d'Aran en visita oficiua.

Pendent era sua estada en parçan, Pujol a ua agenda plan sarrada dat que son força es actes as que a d'assistir ath long de tot eth dia que demore en Aran.

Eth programa ei previst que se desvolope dera següenta manerà: entàs nau deth maitin arribada en elicotèr e recebuda peth Sindic d'Aran, Carlos Barrera. Ara seguida se trobarà damb eth plen deth Consell Generau ena Casa deth Senhor d'Arròs. Un viatge acabada era amassada, ei previst que hèque entrèga dera carta arqueologica as Ajuntaments dera Val. Aguesta ven a èster er inventari de jaciments e elements arqueologics de cada municipi.

Dempús d'aguesti actes, descurbiament, ena madeisha Casa deth Senhor, d'ua placa commemoratiua entà dar coma inaugurada de forma oficiua aguesta bastissa, qu'a compdar

d'ara serà era Sedença de recepcions politiques dera maxima institucion aranesa.

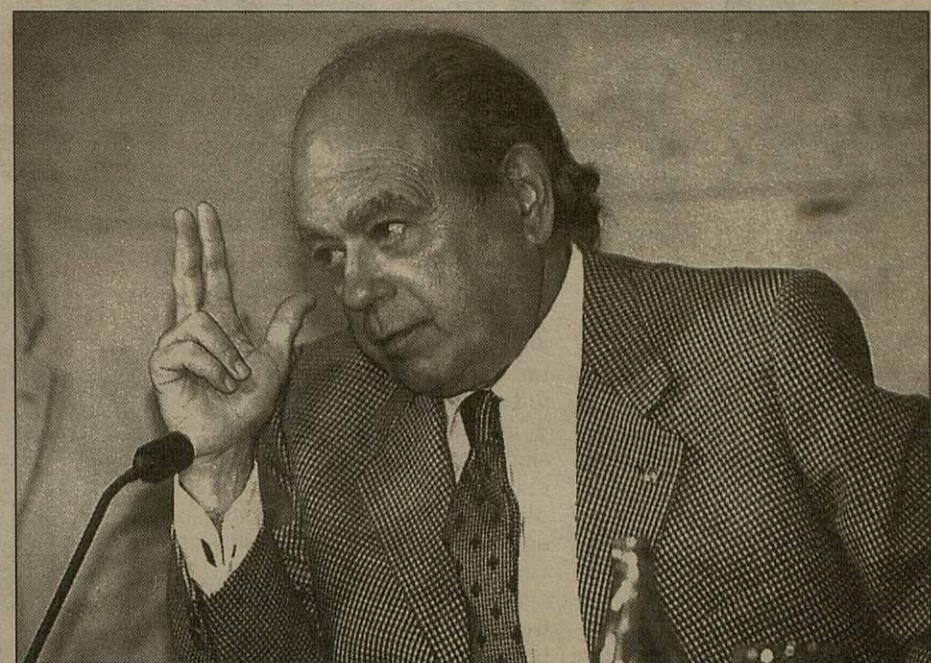
Eth President dera Generalitat, segontes eth programa premanit, serà tanben en Bossòst rebut per alcalde, Felipe Delseny e regidors deth consòri. Un viatge aquiu, e Dempús de hèr un recorрут peth pòble, se procedirà ara inauguracion dera depuradora d'aigües residuaus. Se demore tanben en aguest acte era preséncia eth Conselhèr de Miei Ambient, Joan Ignaci Puigdollers.

Seguint era agenda deth dia anarà entà Les, a on un viatge en Ajuntament serà rebut per alcalde, Emilio Medan, entà passar Dempús ara inauguracion dera depuradora bastida en pòble.

Tanben ei contemplada, en programma era visita ara vila de Salardú en tot desplaçà-se enquiarà glèisa de Sant Andreu a on se trape era talha romànica deth segle XII deth Crist, recentment restaurada.

Eth dinar se harà ena Aubèrja Era Garona, en tot èster acompañat pes empresaris deth parçan. Pera tarde se

desplaçarà tath caplòc aranés a on se traparà damb er alcalde de Vielha-Mijaran, Jusep Calbetó e damb es membres der Ajuntament.

Pujol hège quate ans que non visitaue era Val d'Aran

ARCHIU

• ESPORTS •

FÓTBOL

U.D.BOSSTÒ

Copa Midi-Pirenées (3au. eliminatòria)
Deman dimenge dia 8 entàs 14.30 ores en Camp deth Rodeo (Tolosa)

Rodeo - U.D.Bossòst

"Premiere Division Poule A" Liga Francesa
Dissabte 14 entàs 20:30 òres en Camp Municipau de Bossòst

U.D.Bossòst - Pointis In Oc

A.R.LES

"Promotion Poule A" Liga Francesa
Dimenge 15 de noveme en Camp Municipau de Les.

A.R.Les - St. Gaudens III

FC.VIELHA

"2e Division Poule B" Liga Francesa
Dimenge 15 de noveme en Camp Municipau de Roquefort
Roquefort - F.C.Vielha.

ESCOLA DE FÓTBOL MUNICIPAU

(Categoria mens 11) Liga Francesa
Aué dissabte entàs 15:00 òres en I.E.S. d'Aran
Escòla de Fòtbol - Luchon

(Categoria mens 13) Copa Comminges
Aué dissabte entàs 15:00 òres en Camp Municipau de Vielha
Escòla de Fòtbol - Luchon II

Liga Francesa
Dissabte dia 14 entàs 15:00 òres en Camp de Sarragat (St.Gaudens).
St. Gaudens - Escòla de Fòtbol

(Categoria mens 15) Copa Comminges
Aué dissabte entàs 15:00 òres en Camp de Luchon
Luchon II - Escòla de Fòtbol

Liga Francesa
Dissabte dia 14 entàs 15:00 òres en Camp Municipau de Vielha
Escòla de Fòtbol - Mane

CONSELH ESPORTIU

Activitats Previstes

Cròs

Aué en Les entàs onze ores VIII^{au} Cròs Intercomarcau

Categorías

Juvenil, Cadet, Infantil, Alevin, Benjamin, Prebenjamin.

Estudis participants

Alejandro Casona, Sant Ròc, Garona, I.E.S. d'Aran, Z.E.R.
Pròxim Cròs dissabte dia 14 en Esterri d'Aneu.

Fòtbol a Cinc

Juvenil

Dissabte 7, Fòtbol a Cinc en Vielha entàs 11:00 deth maitin enquia 15:00 òres.

Equip

Escola Fòtbol Vielha
Pallars Sobirà
Alta Ribagorça

Alevin

Dissabte 7, Fòtbol a Cinc en Bossòst entàs 14:00 enquia 17:00 ores.

Equip

Escola Fòtbol Vielha
Alta Ribagorça
Pallars Sobirà

Pallars Sobirà

C.E.I.P. Alejandro Casona

C.E.I.P. Sant Ròc

Benjamí

Dissabte 7, Fòtbol a Cinc en Salar d'Urtjà entàs 15:00 enquia 17:00 ores.

Equips

Escola Fòtbol Vielha

Alta Ribagorça

Pallars Sobirà

C.E.I.P. Alejandro Casona

C.E.I.P. Sant Ròc

Prebenjamí

Dissabte 5, Fòtbol a Cinc en Salar d'Urtjà entàs 17:00 enquia 19:00 ores.

Equips

Escola Fòtbol Vielha

Alta Ribagorça

Pallars Sobirà

Natacion

Dissabte 14 entàs 11:00 ores en Palai de Gèu de Vielha
2^{au} Jornada de Natacion

FÓTBOL SALA

3au Jornada Liga Temps Llure

CODINA	6	TOBECO	6
C.A.E.I.(TOYOTA)	8	TOTO'S	7
OSSI D'ARAN	0	ESTRELLA DAMM	3
ARTIES	4	PUJÒLO	5
CONS. AMIELL	2	ESCOLA	5
ARTIES "X"	2	CASH ARAN	10

PROBLEU 12 NOVEMBRE

TOBECO - ARTIES "X"

TOTO'S - CODINA -

ESTRELLA DAMM - C.A.E.I.(TOYOTA)

PUJÒLO - OSSÍ D'ARAN -

ESCOLA - ARTIES

CASH ARAN - CONSTRUCCIONES AMIELL

Equip de fòtbol sala deth Pujòlo

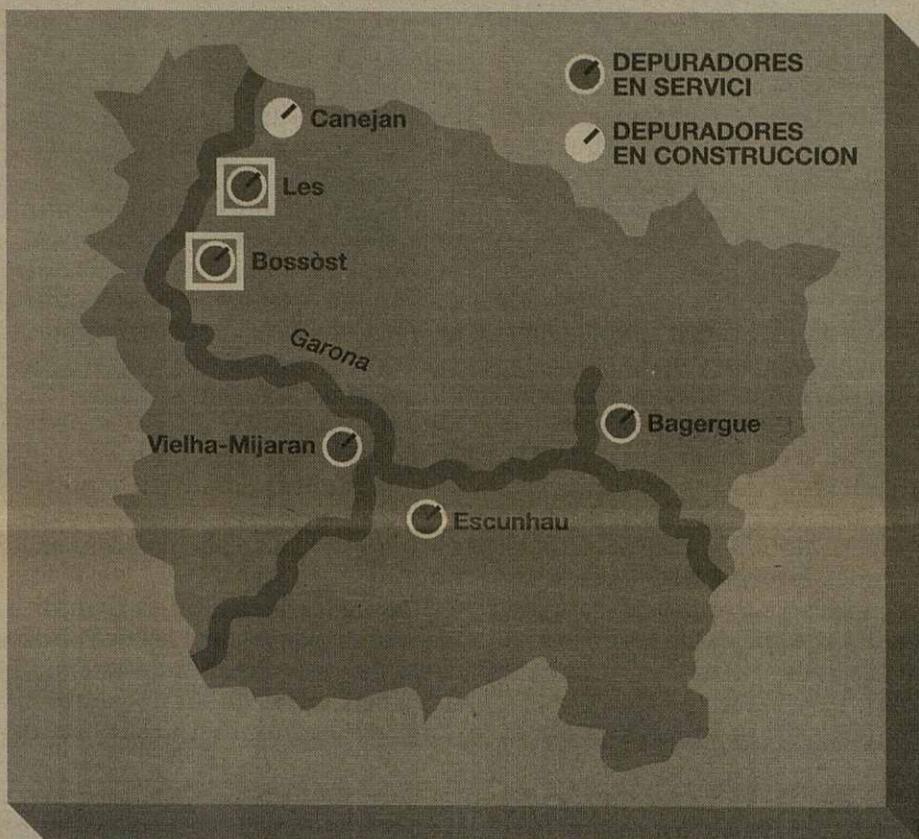
ARCHIU

Generalitat de Catalunya

Aué, Bossòst e Les

Damb era inauguracion d'aguestes depuradores, hem un nau pas en sanejament des aigües residuaus

Damb es depuradores de Bossòst e Les
ja n'i a en Catalunya. 206 en funcionament e 84 en construcció.

Aué tractam, ja, eth 16,85% des aigües residuaus dera ribèra deth Garona e eth 74,76% de Catalonha.

Departament de Medi Ambient
Tel. (93)444 50 00 - Fax (93)419 75 47
E-mail. wsia@correu.gencat.es
Web a Internet. <http://www.gencat.es/mediamb>

Empresa que participe en projecte

**OBRAS Y CONTRATAS
J. GUINOVART, S.A.**

bramau

Leis

Era Lei de Politica Lingüistica , E prumèra Lei deth Parlament de Catalonha de 1998, determine en sòn article 7 qu' "Er aranés, varietat dera lengua occitana pròpria dera Val d'Aran, se regis , (pera Lei d'Aran e...)...supletòriaments, pes precèptes d'aguesta Lei, es quaus jamès pòden èster interpretati en perjudici der usatge der aranés".

En aprovar aguesta Lei es Parlamentaris exprèssen que tostemp calerà qu'er aranés age ua proteccio peth dessús de quinsevolha auta lengua deth territori. En ua situacion de dualitat respècte der emplec deth catalan o deth castelhan e der aranés, en aplicacion dera LPL cau hèc, au mens, en aranés. Era Lei d'Aran der an 1990 siguec, sense cap de tipe de dubte, er auanç mès important, a nivèu legislatiu, entara pervivéncia der aranés, en tot declarà-lo oficiau e en tot dà-li era competéncia plea sus eth Foment e Ensenhament der Aranés ath Consell Generau d'Aran . Totun, era madeisha Lei d'Aran non dèishe sense responsabilitat ara Generalitat, donques que li hè encomanes sus era sua promocion en mieis de comunicacion, en ensenhamant....

Es legisladors deth Parlament mantien era preeminéncia deth Consell Generau ena promocion der aranés, mès considèren qu'era Generalitat tanben a de velhà-i. E atau, enes decretats que desenvolopen era Lei de Politica Lingüistica i a referéncia ar aranés. Eth dera

antropónimia recuelh era forma entà poder adaptar eth nom de cadun ar aranés, de forma oficiau....

Ei de dus auti decretats que voi destacà-ne eth redactat. Prumèr eth que tracte sus er emplec deth catalan enes documents notariaus (de 30 de junhsèga de 1998). Ena disposicion adicionau ditz: "Ena Val d'Aran, ce que dispòse aguest Decrèt entara Lengua Catalana ei aplicable tanben ar aranés e ce que dispòse aguest Decrèt entara lengua castelhana ei aplicable ath castelhan e ath catalan". Non voi avalorar eth contengut deth decret respècte deth catalan. Ei er esperit d'aguest article eth que me sembla extraordinari; ua consideracion destacada der aranés ena Val d'Aran semblanta ath que se reclame entath catalan en Catalonha. Ei ben simple: aquerò que vòlen es catalans entath catalan ei çò que vòlen es aranesi entar aranés (e segur qu'es occitans entar occitan,...). Aquiu a on met catalan en Catalonha cau méter aranés ena Val d'Aran.

Ath margin des efèctes possibilistes des Leis, qu'en nòste cas pòden demorar seccionades pera petita capacitat d'un pòble numericament tan redusit coma eth nòste, er esperit de proteccio se patentise: jamès interpretar en perjudici der aranés e a on didem catalan, ena Val d'Aran cau díder aranés. Cau era generalisacion d'aguest esperit....

Ei damb motiu deth Decrèt publi-

cat eth deluns passat qu'è volut parlar de Leis e Reglaments.

En Decrèt sus eth regim juridic des concessions entara prestacion deth servici de ràdiodifusion ... o dit d'ua auta forma: quini requisits auràn de complir es emissores comerciaus de ràdio en Catalonha?. Aguest Decrèt se publicue abans dera concession de diuères emissores, ua entara Val d'Aran, e dera renauida deth permís entà d'autas. Se reglamenten desparières causes : quinsevolh concessionari de ràdio qu'age era sua zòna de servici ena Val d'Aran aurà de garantir ua preséncia significativa der aranés; d'ua auta forma non se li concedirà era autorisacion entà emeter. Eth temps d'emission en aranés poderà extrèi-se deth temps d'emission en castelhan o en catalan.

Maugrat era indefinicion de "preséncia significativa", ei ben possibile qu'abans d'un an i age ena Val d'Aran ua emissora comerciau qu'emetua ua bona part deth temps en aranés, que calerà somar ath que ja emet Catalunya Ràdio (en Meddia Aranés). E ja sabem qu'entram en ua època que sonque se considerarà coma viu aquerò qu'apareisherà enes mieis de comunicacion e en situacions e mieis multiples.

Eth madeish Decrèt da compliment ar article 26 dera Lei de Politica Lingüistica que ditz qu'es emissores de concession an de garantir que, coma minim, eth vint-e-cinc

per cent des cançons interpretades siguen en lengua catalana o en aranés, en tot persutar ena madeisha imposicion. Era aplicacion non demore en aguest cas limitada ath territori dera Val d'Aran, senon qu'afècte a tot eth territori de Catalonha.

En tot Catalonha se poderá dar compliment ath Decrèt en tot emeter musica interpretada en aranés. S'auem en compde qu'era musica aranesa ei lèu comptabilisada en un parelh de Cds, era capacitat interpretativa mos pòrt a valorar qu'en aqueth vint-e-cinc per cent eth percentatge d'aranés serà insignificant; eth factor possibilista ditz qu'a on met aranés podem liéger occitan. D'aguesta manèra eth compliment deth Decrèt pòt ocasionar ua divulgacion, a trauers dera musica, deth hèt occitan en Catalonha, que tostemp ei bon. Cent grops musicaus en tota Occitania son en un procès contunh de produccion d'ua musica força diuèrsa e de força qualitat.

Cau un darrèr esforç (dera administracion,...) de facilitar es sues produccions as emissores o de meté-les en contacte damb es productors.

Jusèp Loís Sans Socasau
Institut d'Estudis Occitans - Aran
jsans1@pie.xtec.es

Doblatge ar aranés dera "Princessa e eth cede" dera sèrie "Es Tres Bessones"

Redaccion
VIELHA

A compdar d'enguan se poirà escutar en aranés era pellicula de diboishi animats era "Princessa e eth cede" dera sèrie "Es tres bessones". Aguest doblatge, qu'ei previst que se hèisque abantes de finaus d'an, a estat encomanat peth Consell Generau ara productora catalana Cromosoma, qu'a doblat aguest tipe de pellicules practicament en totes es lengües deth mon.

Ei atau que deman dimenge se seleccionaràn es personnes que meteràn es veus des onze personatges entara pellicula en aranés. Era triga se harà per miei d'un casting, en quau i poiràn prénar part toti aqueri que siguen interessats en qu'era sua veu quede coma rebrembe deth prumèr doblatge en lengua aranesa d'ua pellicula de diboishi animats.

Entàs qui volguen prénar part en aguest casting s'an facilitat dus nombres de telefon; un entàs que se tra-

pen en Barcelona e que pòden demanar informacion en tot trucar entath 93-266.42.66, e un dusau entàs que viuen ena Val d'Aran en tot adreça-se ath telefon 973-64.18.01. Aué dissabte, sonque se pòt contactar damb eth telefon de referéncia de Barcelona.

Entara gent que sigue ena Val d'Aran, tenguent en compde eth pòc temps que s'a dat entà apuntà-se ara pròva, entad aguesta convocatòria, tanben s'acceptaràn ad aqueri que se presenten deman direçtament enes estudis que Catalunya Ràdio a en Vielha, lòc en quau se harà eth casting ena Val d'Aran.

Reproduccions

Cau díder qu'eth projecte damb un còst de ueit centes cincuenta mil pesetes, ei finançat peth madeish Consell Generau e qu'era prumèra tirada que se harà serà de cinc centes reproduccions en vidèu.

Eth responsable dera Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés, Jusèp Loís Sans, a apuntat qu': "era

"Es tres bessones" arribaràn ena Val en aranés

nòsta idia ei que se hèisque ua distribucion pes escoles, bibliotèques e centres a on, sustot eth public mès joen, pogue visionar era pellicula. Mès tan-

ben se meterà ara venta un bon nombre de reproduccions entà toti aqueri que i poguen èster interessats en comprà-la".

Carona enjós

Setmana occitana a Santiago

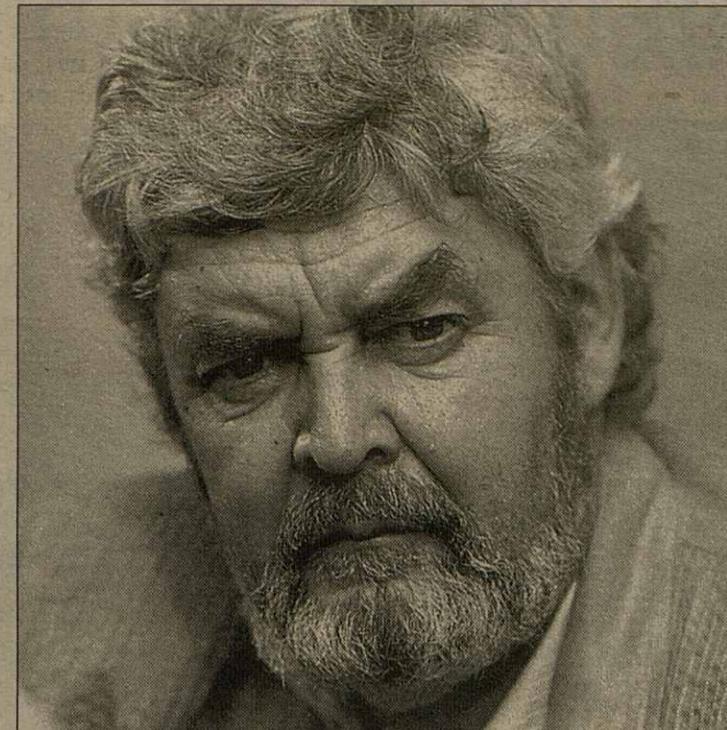
David Grosclaude
SANTIAGO DE COMPOSTELA

a facultat de filologia de Santiago de Compostela organizava del 26 al 30 d'octubre una setmana titulada "Occitano, lingua europea". Un quinzenat d'especialistes, universitaris o professionals de sectorsdiverses, èran estats convidats per parlar de la situacion de la lenga e de la cultura occitanas al jorn de uèi.

Evidentament foguèt l'ocasion de mesurar l'interès que podián aver los estudiantes e universitaris de Galicia par la cultura d'Oc. Primèr la proximitat de las doas lengas es un element important e la màger part de las comunicacions se faguèron en occitan, çò que semblava pas pausar de problemes a d'estudiants que parlan lo galhèc e qu'an avut qualques contactes amb l'occitan modèrne o amb la literatura trobadorenc. Mas i a una còlha de professors a Santiago que sembla activa e que vòl donar una plaça a la cultura occitana a l'universitat.

Ligams istorics

Om pòt pas neglidir tanpuç los ligams istorics evidents que pòdon existir entre lo país occitan qu'es e que foguèt lo passatge obligat dels qu'anavan e que van encara a Santiago de Compostela. Los camins de Santiago que passan per Occitània fan partida del paisatge, amb lors monuments, lors espitals, lor istòria. Totes los occitans los coneisson.

ARCHIU

Xose Manuel Beiras, portavoz del BNG

nia fan partida del paisatge, amb lors monuments, lors espitals, lor istòria. Totes los occitans los coneisson.

Puèi i a tanben una semblaça actuala dins la question lingüistica. Segur la coneissença de la lenga e sa practica en Galicia es plan mai fòrt que la practica de l'occitan en Occitania, mas la question de la diglossia se pauza benlèu a còps de faïçon identica. L'occitan patís totjorn d'un imatge ruralista e es benlèu un factor que pesa encara un pauc sul galhèc. L'interès per Occitania se poguèt sentir tanben per la plaça e l'acuelh que

David Grosclaude: *Qué pensatz de la situación francesa que dison un pauc arcaïca per çò qu'es de la reconeixença de las nacionalitats? Pensatz que la França serà obligada de tornar veire sa concepcion de l'Europa?*

Xosé Manuel Beiras: Dependrà subretot de la capacitat e del potencial d'affirmacion que poiràn aver los pòbles que son inserits actualament, o las nacionalitats que son dins l'espace exagonal e dins vostre cas

faguèt la premsa galiciana al collòqui e a sos participants. Robèrt Lafont per exemple foguèt fòrça sollicitat per d'entrevistas nombrosas dins la premsa escrita o audiovisual. Foguèt quitament presentat coma un dels inspiradors de la pensada de Xosé Manuel Beiras del BNG. Beiras coneix plan a Lafont e las analisis de l'escrivan occitan se tornan trobar dins lodiscors politic nacionalista en Galicia coma lo tèma "del coloniaslime interior" contingut dins lo libre de Lafont "La revolucion regionalista" publicat en 1967. Vertat que la situación econòmica e sociala de Galicia ara correspon a l'analisa que faguèt Lafont de la situación occitana de las annades 60 e 70.

De tota faïçon aquela setmana a l'entorn de la matèria occitana aurà permés una

presa de contactes entre mai d'un responsable de l'accion cultural e lingüistica en Galicia e los qu'èran venguts de Montpelhièr, de Tolosa, de Besiers o de Pau. Senhalem tanben que l'encargat de la cultura occitana al conselh regional de Miègjorn Pirenèus, Alem Surre Garcia, qu'èra vengut per parlar de la politica lingüistica de sa region ne profiechèt per anociar que l'an que ven lo conselh regional de Tolosa doblarà quasi son budget per la lenga.

Enfin la setmana sàcabèt par una nota artística e musicala amb lo grop Fin'Amor que donèt un concèrt dins una glèisa de Santiago ont presentèt cançons de trobadors mas tanben una partida del repertòri de cançons tradicionals occitanas qu'a cau sit de cantar.

"Los occitans an de jogar lor ròtle"

en Occitania es un procès amb de pujades e de baixas. Es fòrça difícil dins un Estat tan jacobin coma la França; mas crèsi qu'avancarà pr'amor i a una dinamica en Euròpa e dins lo procès de construcció de l'Union europea. Aquò son tendéncias que pòdon favorizar l'emergència e la pujada de la consciéncia dels ciutadans d'Occitania. Mas a partir d'aquel punt son los occitans qu'an de jogar lor ròtle.

misme e la modernitat de son universitat, mas tanben per la voluntat de la societat e de la cultura galega de defendre e difusir sa lenga e sa cultura dins e fòra de Galicia, en conectar amb d'autres lengas e cultures minorizadas coma son lo catalan o l'occitan. Ne son un bon exemple los corses de lenga galega en terras catalanas o un suplement setmanal en lenga galega -seguissent lo modèl de l'Avui e l'Auè- dins un jornal de tiratge estatal. Las lengas minorizadas: un afar de solidaritat interculturala dins una estrategia comuna.

Col·labora l'Arxiu Occità de la UAB

<http://www.uab.es/inst-ESTUDIS-MEDIEVALS/ARXIU-OCCITA/>

Institut d'Estudis Medievals.
Edifici B.
08193 Bellaterra (Barcelona)
Telèfon 93 581 11 44
E-mail
arxiuoccita@ub.edu

O occitano, lingua europea

Antoni Rossell

de las lengas e culturas regionals al Conselh Regional Lengadòc-Rossilhon tre l'an 1988 fins al mes de mai de 1998. Ambedós desenvolopèron lo tèma de las politicas lingüísticas de las regions occitanas. Lo sénher Surre-Garcia botèt l'emfasi suls projectes actuals de la region Miègjorn-Pirenèus, e lo sénher Hammel nos presentèt la necessitat d'adequar los objectius de l'occitanisme a la nova realitat juridicò-oficiala qu'espelirà dins un avenir immediat dins l'Estat francés. Aline Tomasin, directora del Patrimoni e de la Cultura de la region Miègjorn-Pirenèus, e directora de l'associació Les chemins de Saint-Jacques de Tolosa expausèt l'interès del camin de pelegrinatge, d'anada e tornada, qu'avià

coma tòca l'escambi entre las culturas que l'occitana ne foguèt e n'es encara una de las protagonistas màgers.

La jornada consagrada a l'ensenhament de la lenga occitana aguèt dos protagonistas d'exception, l'escrivan e Inspector General per l'Educacion Nacionala e director de l'Institut Occitan de Pau, Joan Salles-Loustau, e Patrici Baccou que, a mai d'esser director de la Calandreta (escòla mairala en occitan) de Besiers e delegat general dels regents de calandretas, a desenvolpat una importanta activitat artística amb lo grop de musica Decembre Blu e coma fotograf. Salles-Loustau contextualizèt la situación de l'occitan dins l'encastre de las lengas minoritarias de l'Estat francés (lo còrs, lo basc, lo catalan e l'alsacian).

Patrici Baccou, dempuèi una postura plena d'estrambòrd e fòrça revindicativa, desenvolopèt lo tèma de las escòlas associativas mairals e primàries que practican l'immersion lingüistica per d'enfants de tres a onze ans.

Lo nòstre companhon de pagina e suplement, David Grosclaude, foguèt l'encargat d'abordar lo tèma dels mejans de comunicacion a Occitània, metent en evidència, d'un costat, la precarietat de l'occitan dins los mejans de comunicacion e de l'autre lo divòrci entre mejans publics de comunicacion e informacions en lenga occitana e de la cultura occitana.

Nos pòt pas estonar la celebracion d'aquesta setmana occitana a la capitala de Galicia quand coneissèm lo dina-

miralhem-mos

“Ara ne vau a hèr ua, que d'aciua a Barcelona non n'i aurà cap mès”

Xavi Gutiérrez e Riu

Un imaginari relòtge d'or mèrque es quate dera tarde. En andús costats d'aguest, dus relòtges de solei - tanben imaginaris - senhalen era madeisha ora. Èm en sègle passat, en Arròs, e qui se guarda era escena ei Francisco Ademà, eth Senhor, en tot qu'es picapeirers acaben de gravar es darrères letres ena façada entà balhar testimòni dera propietat e dera època quan se bastic era casa. En 1998 es tres relòtges encara les as d'imaginar se les vòs veir; mès bèra causa a cambiat: ara eth relòtge mecanic non mercarie pas era madeisha ora qu'es de solei. Francisco Ademà deuec d'estar un auançat ath sòn temps e ja deuie preveir eth desfasament entre era ora oficiua e era reau - deth solei - ena societat moderna, senon non s'explique tò qué volie tanti relòtges. Malurosament eth Senhor non poguec plaçà-i ne es relòtges ne era escultura deth rei qu'anaue naut de tot, e era façada a demorat nuda d'elements decoratius, dilhèu massa ueda tò ester tan grana.

Enquier acabament dera bastida - un casalòt imponent que n'aueran de passar d'ores de trabaix... Era casa la bastiren en ueit o dètz ans, mès entà acabà-la de premanir se n'i passeren força mès. E encara, jamès a quedat completa deth tot segontes eth dessenh originau des tres arquitectes que i traballèren: un estrangèr e dus catalans. Qui m'ac conde ei Dionisio Guerrero en tot préner eth cafè; eth, tamb era ment plan lucida, me'n harà cinc sòs - o dilhèu mès en tractà-se d'ua familia tan rica, mès m'avertís qu'aquesta "ei ua istòria non bric clara, e ciò que te condi ei ciò que jo sauví ena memòria e ciò que m'auien explicat de mainatge", e remèrque: "Jo digui era vertat de lo que sabi e non n'i meti ne mès ne mens perque en non auer documentacion escrita ei molt dificil de saber e de comentaris entà explicac' tot ne calerie tanti coma d'aciua a Biscaia". Un còp hetes aguestes apreciacions mos centram ja en tema principau. Resulte que bona part dera riquesa, ath Senhor li venguie pr'amor dera sua ascèndencia, donc un des sòns pairs-sénhers auie estat baron de Les e un auté governador dera Val: "ua nissaga" tamb poder! Tamb aguestes credencials e un plaçament social enauit deuie d'estar mès facil auer negòcis; sonque en

ARCHIU

Antonio Ademà e Dolores Morelló, darrèri ereus dera Casa deth Senhor. Ans 20

sauvar ciò qu'aunes eretat ja podies víuer. E es sòns negòcis quini èren? Segontes Dionisio, e açò ei public e notòri, eth Senhor se dedicaue ara crompa e venta de bestiar-sustot vacum-tamb eth que provedie eraucider de Barcelona; e entà poder avitalhar era "ciutat des prodigis" que li calie crompar tot eth bestiar dera Val. A part d'açò se dedicaue tanben ara explotacion forestau; ère er unic tractant de husta que i auie en Aran. Li demani ath mèn interlocutor coma se transportauen es socs: "En aqueth temps se hège marchar era husta tà França. Un còp talhada la deishauen preparada ath cant deth riu e quan baishau mès quantitat d'aigua la carrassauen es carrassers -qu'eis eth nom des que se i dedicauen- en tot amiar es socs des deth cant deth riu per miei d'uns arpons tamb mangen longui." Se didie qu'eth tau Ademà non auie era casa guaire acceptable - mos referim ara deth costat dera actuau, era antiga casa des deth Senhor e era gent li retreiguie, tan ric e tamb tanti sòs com auie, qu'auesse era casa com ua bòrda. Siguec per

caprici que se hec a bastir ua casa naua: "Ara ne vau a hèr ua que d'aciua a Barcelona non n'i aurà cap mès!". En començar era casa e ara ora de plaçà-i era prumèra pèira, se ditz que i meteren ua onça d'or en cada canticada, encara que segon Dionisio - "n'i a que diden que s'ren quate onces en cada fònament, mès com que non se pòt apreciar...". E a partir d'aciua ua pèira dessús dera auta en un prètzhet que semblaue que non s'acabarrie jamès, pr'amor qu'es grani carreus portadi de Sant Beat - e part tanben dera arribèra d'Arròs - tardauen enquia dètz-e-sèt ores en arribar. A viatges un des bòs qu'arrossegau era pèira se cansau e l'autien de cambiar per un auté de resèrva, o senon les auien de deishar reposar dia si, dia non.

Tanben se conde deth Senhor qu'ère tan ric qu'ena casa auie dues arques plies de moneda: ua d'or e ua auta de plata, tamb es que pagauas as sòns obrers. Ath delà d'açò didien qu'auie propietats per tot e que quan baishau tò Barcelona per negòcis, tostemp s'arturaue en casa sua, pr'a-

mor qu'es ostaus a on dormie èren sòns. Mès aço darrèr, me ditz eth senhor Guerrero, tanben se comentaue d'un ôme d'Alòs d'Isil, e noti se pòt saber pas s'ère vertat. Tamb tantes despenes era casa ja anau en decadència abantes d'acabà-la. Entre que se gastèc força sòs ena casa, que i auec ua baishada ena husta e què deth mau temps se li moric era meitat deth bestiar, es negòcis li comencèren a hèr faltita. Es propietats qu'auie quederen tara sua hemna e en morir era se les aueran de repartir entre ueit o nau nebotts; es descendents deth Senhor ja non contunhèren tamb era husta ne eth bestiar. E ua casa tan rica esdevenguec roeinosa. Era bastida la crompèc ér Ajuntament d'Arròs enes ans seishanta e aué en dia, coma sedença der Archiu Istoric d'Aran, era casa torne a sauvar riquesa en sòn laguens.

Mos cau acabar non sense abantes balhar eth nòste arregraiement, tant ath senhor Dionisio pera sua grana memòria, com a Rosita Deò, de casa Tirolet, pera sua collaboracion en apartat grafic d'aguesta secció.

ES LLOGA A LUCHON (França) Per a la temporada d'estiu 1999

Botiga en perfecte estat i ben situada

(superficie 90 m²)

- ✓ A més disposa de magatzem de 30 m² i terrassa de 15 m²
- ✓ Adaptable a qualsevol tipus de negoci (absteniu-vos bars i restaurants)

Interessats dirigiu-vos al

07 33 561 790 317

Senyor Couillard, Adrien 23, Allée des Bains 31110 - LUCHON (França)

CASES DE LLOGUER

a la Val d'Aran

Per a la temporada d'esquí,
preus econòmics
(per setmanes / quinzenes)

Infor. 929 777 459 - 685 23 72

Web: www.usuarios.intercom.es/calaix